

Паметник на културата

Monument of Culture

Църква Света София

Християнска трикорабна базилика. IV–VI в.

Изградена в некропола на антична Сердика на мястото на по-стари църкви от IV век. Ясно се разпознават няколко строителни етапа и промени до завършването ѝ през VI век.

В Средновековието – градска съборна църква. Пострадала при земетресенията през 1818 и 1858. Реставрирана през 1935, 1982 и 1998–2001 г.

Архитектура

В план сградата е с правоъгълна форма, ориентирана изток–запад. В тази ос пространството е разделено от мощни колони на три части (кораби). Средният кораб, както е при базиликите, доминира над страничните. Източната част на свободното му вътрешно пространство завършва с полукръгла отънтрена и тристенна отън абсида. Средният кораб е пресечен от трансепт. Еднаквата ширина на двата кораба на плана очертава фигурата на кръст. В центъра на пространствената композиция, в образувания се квадрат, върху арките на четири масивни стълба, се извисява централният купол. Трансептът и страничните кораби завършват с кръстовидни сводове. В западната част е притворът (нартексът). Нови елементи в архитектурата са двете странични на нартекса пространства, оставащи извън основния правоъгълник. Градежът е с тухли, скрепени с варов хоросан. Внушението е за простота и сурова строгост. Църквата е богато осветена от множество прозорци, обогатяващи органично строгата архитектура на екстериора и интериора. Под базиликата има археологическо ниво с над 100 гробници (II в. пр. Хр. – II в. н. е.), което е в процес на експониране.

Изобразителни изкуства

Фрагменти от мозайки за пода на църкви от IV век. Стенописи в гробниците под базиликата Св. София.

ЛИТЕРАТУРА
Енциклопедия на изобразителните изкуства
История на българското изобразително изкуство
Енциклопедия България

Система за информация и визуална комуникация на София

Basilica of Hagia Sophia

A Christian three-nave basilica. 4th–6th centuries.

It was built on the bases of older churches from the 4th century. Clearly distinguished are several phases of building and changes until its completion during the 6th century.

In the Middle Ages – a town cathedral. It suffered in the earthquakes of 1818 and 1858. It was repeatedly restored, in 1935, 1982 and 1998–2001.

Architecture

In its plan the building has a rectangular shape and is oriented eastwest. In this axis the space is separated by mighty columns in three parts (naves). The middle nave, as in the basilicas, dominates over the side ones. The part of its free interior ends in a semi-circular *apsida* and in a triangular one outside. The middle nave is crossed by a transverse transept. The width of the two naves is equal and clearly outlined in the plan is a figure of a cross. In the centre of the spatial composition, in the square that has formed, the central dome towers on the arches and on four massive pillars.

The transept and the side naves end in cross-like vaults. In the western section is the narthex. New elements in the architecture are the two spaces lateral to the remaining outside the major rectangle. The building material is bricks, sealed by lime plaster. The impression is of simplicity and raw austerity. The church is luxuriously illuminated by many windows enriching the organically austere architecture of the exterior and the interior.

Under the basilica there is an archaeological level with over 100 tombs (2nd century BC – 2nd century AD), which is in the process of being exhibited.

Pictorial arts

Fragments of mosaics for the floor of churches from the 4th century.

Mural paintings in the tombs under the *Hagia Sophia*.

REFERENCES
Encyclopaedia of Pictorial Arts.
History of Bulgarian Pictorial Art.
Encyclopaedia Bulgaria.

Sofia Information and Communication System